

European Conservation Action Network (EuCAN) Ždánice, Czech Republic
(19th August – 5th September)

In August 2009, I was lucky enough to join a small group of volunteers interested in conservation and the environment. I applied for the trip rather late, so unfortunately missed the training weekend in Kingcombe, Dorset. Despite this, it was very easy to get on with the group of thirteen vibrant volunteers. We met at a youth hostel in London and went to a nearby Italian restaurant- a great ice breaker! The next day we went to the Natural History Museum where we were invited 'behind the scenes' to explore the vast labyrinth of insect collections. We were shown an assortment of beautiful and intriguing butterflies, some of which were very old. Later that afternoon we started the long journey to Czech Republic, taking us through France, Brussels and Germany... (The eco- friendly train option!) Despite a broken down train causing us to nearly miss our sleeper train, 24hours later we made it to Brno where Cathy and Nigel greeted us. We hopped into the minibus and Nigel drove us to Hotel Radlovec where we would be staying for the next fortnight. The journey was great fun and gave me a chance to get to know everyone a bit better before we started working together.

Ždánice is a small town in the Hodonín district, situated in south Moravia. The inhabitants are extremely hospitable and there is a great sense of community in the town. During our stay, the annual Histopedal festival was taking place which the Mayor invited us to. All ages dressed in old Czech costumes and got together to ride around on their old bicycles in all shapes and sizes. Everyone enjoyed themselves as the locals cycled laps of the park whilst onlookers applauded.

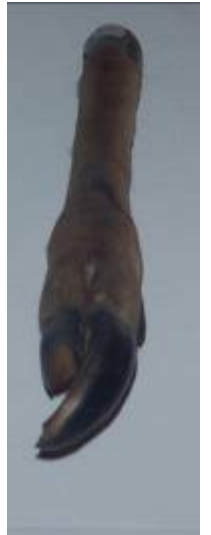
That evening, the histopedal party took place and crowds gathered despite the drizzly weather. A stage was set up where local children dressed up and performed dance routines. By the end of the night everyone was up dancing fuelled by lots of Czech beer and some very greasy but delicious smoked sausages! The next day while everyone was feeling a little worse for wear, the Mayor invited us to his office where we were greeted with a shot of alcohol.

Whilst in Ždánice, we had a couple of Czech lessons with a local English teacher called Nastia, where we learnt some useful phrases. During our visit, Nastia and the Mayor accompanied us to look around Ždánice's Museum in the park and also gave us a brief history lesson. The science exhibition includes a collection of butterflies, beetles, birds and a deer leg... It was particularly interesting to see the butterflies up close after observing them in the field at 'Butterfly Valley'.

There was also a large collection of folk costumes from Ždánice and the nearby villages, a technical section and an archaeological collection.

Modrásek hnědoskvrný
(*Polyommatus daphnis*)

Klášterník

Meleager's Blue

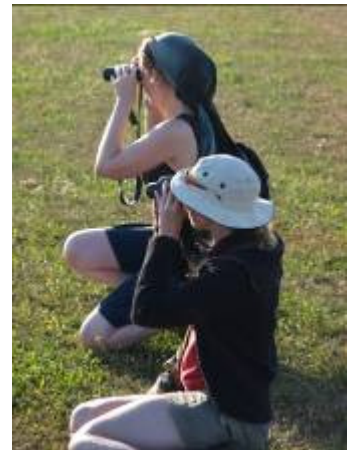

Perletovec malý
(*Issoria lathonia*)

Queen of Spain Fritillary

Most days our schedule was jam packed with work and themed walks. Nigel arranged for Karel Šimeček, of the Czech Ornithological Society to give us a guided tour of Mutenice fishponds in Kyjov. We stopped off along the way and managed to sight some beautiful bee-eaters (*Merops apiaster*) perched on telephone wires. Near to the fishponds we found a Fire-bellied Toad (*Bombina orientalis*). We then met George Candle, a bird ringer who had caught a dozen birds in mist nets for us to see. It was so fantastic to see a Kingfisher so close, I will never forget how beautifully vibrant its feathers were. Afterwards we were fortunate enough to see the rare and elusive Black Stork, which excited a lot of us! Later on we travelled to Kyjov air field in search of Susliks, however few of us were convinced of their presence..!

We visited the Knights Templars wine cellar at Cejkovice where we had a guided tour of the vast underground network of cellars. Many wine cellars in the area were open to the public on this particular day but we only visited this particular one. After our tour, we were able to taste a few of the wines, (rather generous taster glasses too!) We then went on to have a fantastic evening meal in a nearby restaurant which was a converted wine cellar.

On one of the final nights in Ždánice, the Mayor invited us to visit his wine cellar in the local park. There was a fabulous array of foods, great live music and a lot of dancing. The Mayor then went on to present us with a 'goody bag' filled with wine, t-shirts and postcards of the local area. This was such a brilliant end to an extraordinary trip. I got on with everyone so well and it was very hard to adjust to normal life afterwards!

The Food

Throughout our stay in Ždánice, we enjoyed a range of speciality Czech dishes, with dumplings playing a main role! Lunch was always the biggest meal of the day so the portions were huge, just what we needed after exhausting mornings in the valley. On a couple

of occasions, we organised BBQ's at the campsite with the goats for company! The beer flowed, giving us a good chance to get to know the Czech volunteers.

'Butterfly Valley'

Ždánice town council owns the common land known locally as 'Butterfly Valley', which contains some of the last remaining unimproved grasslands in the area. Working in the intense heat was extremely tiring and often challenging, yet despite this I was amazed at how well everyone worked together. There was a great sense of moral in the group, encouraging us all to keep going and working as hard as we could. A highlight of the mornings work was the tea and cake break! This really boosted group spirit!!

It was so satisfying to look back upon the work we had done and see the landscape changing before our eyes. Towards the end of our trip, a group of eighteen office workers from the Kooperativ Insurance group came to volunteer with us. Despite the language barrier, we managed to communicate well and have a good time together. It was magnificent to stand at the top of the hill, looking down on the valley to see so many people working together like little worker ants!

During the trip, Janos took two small groups of people to look for butterflies and explained to us about identification and ecology. I was particularly amazed by the beauty of the Queen of Spain Fritillary (*Issoria lathonia*). The blues were strikingly beautiful, a group of butterflies I would like to learn more about as I found identification between the blue species rather difficult! A total of 47 species were recorded during our stay, which was a good number considering the time of year.

Celebrity Status

Local newspaper journalists visited the site whilst we were working to report on our progress. We were also featured on local television news!

slovácko

úterý 3. září 2009

ZPRAVODAJSTVÍ 3

Britové zachraňují Motýlí ráj u Ždánic

Unikátní lokalita s pětásomdesáti druhy motýlů se rozkládá na loukách kolem Ždánic

HANA RAJSKUBOVÁ

Ždánice/ Odrožený a pro odborníky velmi vzácný hnědásek černýškový. Denní motýl, jenž se běžně vyskytuje pouze v populacích o desítkách kusů. „Ve Ždánickém Motýlí ráji, jak unikátní lokalitu my, entomologové, kteří zkoumáme život těchto německých vyhlášených členů živočišné říše nazýváme, jsou jich ale tisíce.“ nadšeně sděluje David Novotný z Jihočeské univerzity.

Ta spolu s Entomologickým ústavem Akademie věd České republiky výzkum druhové jedinečné lokality v rámci celé České republiky zajišťuje.

Patnáctičlenná skupina ve Ždánickém katastru je takovou raritou, že díky ní dokonce opustilo patnáct členů britského dobrovolnického týmu právě pozvolně odstraňovanou lokalitu v Polsku.

A právě v těchto dnech díky britskému fosdu Leonardo da Vinci společně s dobrovolníky z Čech monitorují a provádějí výzkum druhů největší populace odrobořeného hnědáka černýškového na území celé republiky. „Je to něco naprosto úžasného. Lokalita u Ždánic je jedinečná. U nás je denních motýlů k vidění jen kolem padesáti druhů, i když je v Británii málo. A navíc je to hájená relaxace,“ vyznala se ze svých postřehů jedna z britských dobrovolnic, která dodala, že Česká republika je skutečně krásná země.

A UŽ ULETĚL. Křivčí motýli posedí jen chvíli. Na květnatých loukách nad Ždánicemi sají nektar. Foto: Deník/Hana Rajs Kubová

Projekt, zabývající se výzkumem ohrožených druhů motýlů, běží ale ve Ždánicích už druhým rokem. A příští léto

buďe určitě pokračovat dál. „V rámci programu, který hradí z velké části Britové a na našich bedrech leží organizační část

na Moravě, jsme zjistili, že v lokalitě žije šestásomdesát druhů denních motýlů,“ řekl David Novotný z Jihočeské

univerzity. A to přesto stále objevují další. Lokalitu jedinečnou co do množství i kvality druhů mo-

tylů, rostlin, hmyzu i ptáků, ale stále více ohrožují náletové dřeviny. Ty pak doslova utlačují vegetaci na lousce a mění složení rostlinstva, ze kterého vzácní motýli sají nektar.

„Je to hlavně akát, jehož kmeny mají v průměru i kolem čtyřiceti centimetrů, a pak také křovina,“ posteskli si jeden z organizátorů z Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity.

Hlavní práce britských dobrovolníků s velkým letením od osmnácti do šedesáti let nespočítá řada podle nich pouze ve výzkumu motýlů.

„Přišlo nám líto lokalitu opustit, aniž bychom jí pomohli. Proto teď s křovinami vyřezáváme křoviny a taky vysekáváme velké množství akátů,“ popsal hlavní náplň členů nejrůznějších neziskových organizací, mezi nimiž nechybí ani profesori z britských univerzit.

A když večer skončí fyzicky náročnou práci, určité studie i nějaký čas na posouvání naší kultury, zvyků a taky ochutnávání vína.

„Britové jsou k nám velmi přátelští. A my se zase snažíme jim vytvořit co nejlepší podmínky pro jejich závažnou práci,“ je potěšen tím, jak dobrovolníci zaslechlují ždánické obecni louky starosta obce Miroslav Procházka. „I kdyby už se další peníze na výzkum a záchranu unikátního Motýlího ráje nenaly, obec bude v projektu záchranu jedinečné lokality pokračovat,“ alibí.

Motýlí ráj je plný hnědásků, hořců, vřetenušek i ptáků

HANA RAJSKUBOVÁ

Ždánice/ Letní louka na konci prázdnin provoněná lučním květinám, bzoučeni včel, pestrobarevnými motýli, brouci a zpěv ptáků. To je podle organizátora projektu, který monitoruje a zkoumá Motýlí ráj, jak lokalitě nad Ždánicemi poeticky říká entomologové, ten nejlepší relax.

Louky u Ždánic jsou totiž podle odborníků skulinou raritou. Když vznikly chráněné oblasti Natura 2000, došlo podle Davida Novotného z Jihočeské univerzity k chybě. Ždánická louka se do soustavy nedostala a přišla tak zřejmě o zdroj peněz od státu. To však nic nemění na její jedinečnosti.

„Úžasné území z hlediska počtu druhů nejen motýlů, ale i charakteristických rostlin či brouků, je mozaikou různých biotopů,“ vysvětluje Novotný, jenž louku zkoumá, proč je území kolem Ždánic pro přírodovědce tak lákavé. Neobhospodářovaná louka totiž skýtá útočiště nejen vzácnému hnědáskovi řešetlákovi.

„Objevili jsme tady také vzácného denního motýla modráška bořcového. Tento druh dokáže žít pouze na hořci a ten se už v přírodě vyskytuje jen velmi vzácně,“ poukázal entomolog. Ke svému vývoji využívá mraveniště, kde přežívají jeho housenky. „V Motýlí ráji žije také chráněná vřetenuška a řada chráněných utulárků.

RAJ. Ždánická louka přitahuje motýly i brouky. Foto: Deník/Hana Rajs Kubová

Druhů, které jsou relativně ohrožené, je tu ale nejméně dalších třicet,“ vypočítává David Novotný z Jihočeské univerzity. Někteří motýli potřebují sít nektar z květnatých luk, jiní zase vyhledávají křoviny jako bariéru proti větru. Přitom pro vzácnou populaci může být osudný jeden jediný požár. Navíc kdyby se přej lokalita nad Ždánicemi, kterou v těchto srpnových dnech zaslechlují spolu s britskými dobrovolníky, neselže dalších deset let, spousta druhů motýlů by vymřela.

„Ideální by bylo ruční kosení, jenže lidé tradiční způsob hospodářství opustili už dávno,“ posteskli se organizátor projektu, placeného z větší části z britských peněz. A tak je

třeba podle něho najít možnosti, jak unikátní louku plnou motýlů, brouků a odrobořených rostlin zachránit.

„Především je potřeba vyčistit tady dřevu, hlavně akát, který je náletovou rostlinou a rychle se rozrůstá. Z jeho proude je by pak obec mohla dát peníze do rekvizitace několikahektarové plochy,“ radí Novotný. Špatná by podle něho nebyla ani výsadba tradičních ovocných stromů a mulčování.

I když tam chybí některé vzácné druhy, jako se vyskytují třeba na Pálavě, hořec křivčazý, bořecek hravý, vzácné vstavače a některé druhy chrp, za záchranu pro budoucí generace podle přírodovědců rozhodně stojí.

This trip has been an amazing opportunity for me. I completed my bachelor's degree last year and since then I have been unsure of what to do and where to go next. This project has given me the courage to do things I would never normally do. I am currently considering a number of conservation projects abroad whilst continuing with my volunteering in the UK.

The European Conservation Action Network was established in 2007 by The Kingcombe Trust, a charity based at The Kingcombe Centre in west Dorset, dedicated to conservation and environmental education (Reg. Charity no. 1054758), in association with the Dorset Branch of Butterfly Conservation. The project is funded through the Leonardo da Vinci section of the European Union Lifelong Learning Programme and has partners in France, Hungary, the Czech Republic, Belgium, Poland and Romania. Further information can be obtained from www.kingcombecentre.org.uk or from Nigel Spring (tel: 0044.1963.23559/mobile: 0044.7981.776767.Email: nigelspring@yahoo.co.uk).